

СТАНОВИЩЕ¹

от доц. д-р Стела Ангова, УНСС, катедра „Медии и обществени комуникации“
(научна длъжност, научна степен, име, фамилия, образователна/научна институция)

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Редактиране)

с дисертационен труд на тема: „ТРАНСФОРМАЦИИ И ВЗАИМНИ ВЛИЯНИЯ НА ПОЛИТИЧЕСКИЯ И МЕДИЙНИЯ ДИСКУРС В БЪЛГАРИЯ. Тоталитарни и посттоталитарни речеви практики“, представен от Ирина Владимирова Николова-Гъркова, редовен докторант в катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ на Факултета по журналистика и масова комуникация с научен ръководител: проф. д-р Ефрем Ефремов

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Дисертационният труд е посветен на изключителна интересна и не губеща актуалността си тема. Авторът е намерил оригинален ракурс и предлага задълбочено изследване на взаимовръзките политика и медии. Политическата реторика и нейното медийно отразяване са анализирани въз основа на богата информационна банка – стенограми на 63 заседания на Народното събрание (от 24 юни 1980 г. до 15 декември 2021 г.). Другият солиден информационен ресурс е съставен от 141 публикация в пет национални всекидневници („Работническо дело“ (от 1980 и 1981 г.), „Земеделско знаме“ (от 1980 и 1981 г.), „Труд“ (от 1980, 1981, 1990, 1991, 2000, 2001, 2010, 2011, 2020 и 2021 г.), „24 часа“ (от 1991, 2000, 2001, 2010, 2011, 2020 и, 2021 г.), „Сега“ (от 2000 и 2001 г. 2010, 2011, 2020 и 2021 г.). Причините за организирането и анализа на този конкретен масив са аргументирани коректно от автора.

Изследователското намерение да бъде съпоставен такъв голям времеви период – 40 години, също е аргументирано коректно. Искам да поздравя докторанта за научния хъс да се потопи в архивите, да събере и прегледа толкова много информационни единици и да представи изводи, в които са включени различни исторически и идеологически периоди. Емпиричният материал е коректно събран, обработен и анализиран. Вярвам, че този дисертационен труд ще бъде от полза за политологични и журналистически специалности (възможно и за други) поради своята значимост и приложност.

Заявеният предишен опит и образование на автора са предпоставка за качествено изпълнение на поставени цели и задачи и в края на дисертационния труд виждаме, че са изпълнени прецизно и българското медиязнание е обогатено с още един важен труд, който е интердисциплинарен.

Използвани са разнообразни изследователски методи: пряко наблюдение; дискурс анализ и количествен анализ; контент анализ на текстовете и сравнителен метод; анализ на случай. Този подход позволява дълбочина и разностранност на анализа и задълбочено обобщение.

На с. 21-22 авторът изказва предположението: „Прегледът по периоди на медийните публикации и систематизирането на съдържанието по видове взаимоотношения между журналисти и политици, би създал изчерпателна и обективна картина на видовете влияния и на зависимостите, които застрашават свободата на медиите или изкривяват обективността на публикациите и така нарушават правото на информираност на обществото“. Отбелязвам го като важно, защото засяга дългогодишен медийен проблем за въздействия отвън, проблем, който за съжаление продължава да бъде особено актуален и да се мултиплицира независимо от това кой е

¹ Забележка: Текстът в курсив предлага опорни точки за оценка на изследователските резултати. Препоръчителен обем на становището – 2-3 стандартни страници

управляващ.

Поставен е и друг важен проблем – този за селебритизирането в системата на държавното управление. Това води до повече зрелища, влизането на политиците в ролята на шоумени, и в резултат отсъствие на диалог по важните въпроси на деня. Налице е ерозия на ценностите и в обществото, и в медиите, и в политическата среда. Благодарение на осъщественото изследване и внимателния анализ може да се проследи „еволюцията“ на медиите и на политическата реторика. Т.е. видима е взаимовръзката между превръщането на политиците в знаменитости и таблоидизирането на медиите в определен времеви период. Ясно е показан и периодът след 1989 г. на свободна преса, която има самочувствието на коректив и времето, в което пресата е „усмирена“, основно поради икономически причини.

Дисертационният труд съдържа важни формулировки и детайлно описание на трансформациите на пресата сред 1989 г., която от журналистика за доверието на управляващите се превръща в журналистика за доверието на читателя, а в наши дни извежда на преден план стари въпроси – за етиката и за кого работят медиите, отново близки до властта. По същия начин много стриктно са дефинирани елементите на парламентарната реч – теми, разговорна реч, метафоричност и афоризми, създаване на нови думи, ирония, сатира, подход за посочване на врага, сензации, поговорки и т.н.

Текстът представлява „пътуване във времето“, чийто анализ ни дава ясна картина на това, което е било и е в момента. Тази обобщаваща картина е важна за историческата памет, за посочването на тенденции и за предлагането на насоки за правилната посока.

Напълно съм съгласна със заключението, че „Медийният и политическият дискурс, изследвани на тематично и езиково равнище, са обвързани с взаимни влияния и този двупосочен процес довежда до трансформации в политическата комуникация и в медийния речник“ (с. 211).

II. Приноси на дисертационното изследване

Дисертационният труд допринася съществено по темата политика-медии. Съгласна съм с изведените приноси (пет на брой), които формулират по недвусмислен начин същността на текста.

III. Бележки и препоръки

Имам малка бележка по отношение на описателността им – те би следвало да са по-стегнати и кратки. Но тази бележка е пренебрежима и несъществена предвид качеството на работата.

Надявам се, че авторът ще издаде като книга дисертацията, защото си заслужава тя да достигне до по-широк кръг от читатели.

Въпросът ми е дали авторът се наема да прогнозира в българската практика как ще се развиват взаимоотношенията медии-политика?

IV. Публикации и участия в научни форуми

Националните минимални изисквания са изпълнени – представени са две студии и три статии по темата на дисертационния труд, публикувани в научни издания.

V. Заключение

Дисертационният труд притежава редица достойнства, сред които коректно обосновани и проведени изследвания, прецизен анализ, добър научен стил. Всичко това ми дава основание да гласувам положително за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Ирина Владимирова Николова-Гъркова за труда ѝ на тема : „ТРАНСФОРМАЦИИ И ВЗАИМНИ ВЛИЯНИЯ НА ПОЛИТИЧЕСКИЯ И МЕДИЙНИЯ ДИСКУРС В БЪЛГАРИЯ. Тоталитарни и посттоталитарни речеви практики”.